

ÚVODNÍK

Rok 2010: kľúčový rok pre sociálne MVO

Chcel by som poukázať na dva hlavné ciele pre rok 2010: jeden externý a jeden interný.

Externým cieľom je dosiahnuť ďalšiu a lepšiu európsku stratégiu začleňovania. Na základe nového záväzku sa hlavy štátov a vlád musia bezodkladne zaoberať štyrmi dimenziami politiky: sociálnou, zamestnaneckou, hospodárskou a environmentálnou dimenziou, s cieľom dosiahnuť koherentnú sociálnu a udržateľnú európsku politiku. Hlavnou úlohou tohto procesu bude spochybníť prístup neregulovaného voľného trhu: hnacou silou stratégie musí byť spolupráca, nie konkurencia. Súčasná finančná a hospodárska kríza až príliš jasne odhalila, kam nás vedie čoraz väčšia konkurencia založená na finančnej a hospodárskej nenásytosti.

Interným cieľom je účasť ľudí žijúcich v chudobe. Nemáme priamu politickú moc, avšak v priebehu rokov si EAPN vybudovala morálnu autoritu, pretože riadiace subjekty (a iní) vedia, že keď prehovoríme, je to čoraz viac na základe skutočného kontaktu s ľuďmi žijúcimi v chudobe. Musíme ochrániť a posilniť túto morálnu autoritu tým, že ľuďom žijúcim v chudobe poskytneme širší priestor v našich orgánoch, štruktúrach a na stretnutiach. Pracujeme na tom, avšak v našom úsilí musíme aj naďalej pokračovať a zintenzívniť ho.

Dosiahnuť to bude nesmierne náročné, ale videl som toľko energie a dynamiky v národných sieťach, európskych organizáciách a medzi personálom EAPN, že si myslím, že máme veľkú šancu uspieť.

*Ludo Horemans,
Predseda EAPN*

Pripravujeme sa na rok 2010 – Európsky rok boja proti chudobe!

OBSAH

Pripravujeme sa na rok 2010!

- Príprava na rok 2010: Nech je to "náš" rok!
- Čo môžu urobiť sociálne MVO, aby sa pripravili?
- A čo nečlenské štáty EÚ?
- "Cestovná mapa" pre plánovanie a implementáciu roka 2010
- EAPN Írsko: Národný okrúhly stôl odštartoval prípravy na rok 2010
- Aké sú plány Európskej komisie? Interview s Antoniou Carparelli
- EAPN Maďarsko: "Rok 2010 predstavuje šancu na skutočný politický záväzok"
- ILGA-Europe: "Rok 2007 - Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých, pozitívna skúsenosť"
- EDF: V roku 2003 sa heslo "nič o nás bez nás" stalo realitou
- Zistite viac o roku 2010!

Správy z Českej republiky

- EAPN Česká republika sa rozmáha
- EAPN Česká republika v popredí Medzinárodného dňa pre odstránenie chudoby
- Česká republika: "Rómovia sa ešte stále nachádzajú na okraji spoločnosti"

PRIPRAVUJEME SA NA ROK 2010!

Príprava na rok 2010: Nech je to "náš" rok!

Rok 2010 – Európsky rok boja proti chudobe bude výnimočným pre EAPN, pretože sa zhoduje s konečným termínom, ktorý si stanovila EÚ, aby "rozhodujúcim spôsobom ovplyvnila odstránenie chudoby" a zároveň predstavuje 20. výročie EAPN.

Ešte jeden Európsky rok?

Rok 2010 zďaleka nepredstavuje prvý Európsky rok venovaný špecifickému cieľu, pričom tie predchádzajúce, ako rok 2003 – Európsky rok ľudí so zdravotným postihnutím alebo rok 2007 – Európsky rok rovnakých príležitostí, máme ešte čerstvo v pamäti. S primárnym cieľom zvýšiť povedomie a iniciovať verejné debaty, viedli tieto Európske roky aj k významným politickým zmenám. V niektorých krajinách sa taktiež stali pákou na posilnenie samotnej občianskej spoločnosti.

Európsky rok 2010 bude tým výnimočnejší pre EAPN, pretože táto myšlienka sa zrodila v našej sieti a zároveň sa tento rok zhoduje s konečným termínom, ktorý si stanovila EÚ, aby "rozhodujúcim spôsobom prispela k odstráneniu chudoby".

Hoci EAPN pripúšťa možnosť "únavy" z Európskych rokov, verí, že rok 2010 predstavuje príležitosť na posilnenie dialógu medzi MVO a verejnými orgánmi – obzvlášť v tých krajinách, kde ešte stále chýba občiansky dialóg alebo sa len rozvíja. Poskytnutím zreteľného "háčika" pre nové, silnejšie koalície, taktiež poskytne platformu na propagovanie lepšieho pochopenia reality chudoby a na spochybnenie rozšírených stereotypov. Taktiež dúfame, že rok 2010 bude predstavovať príležitosť pre EÚ a jej členské štáty, aby prekonalí seba-oslavovanie, zhodnotili pokrok za posledné desaťročie a poskytli nové stimuly na boj proti chudobe.

Ciele a témy

Podľa inštitúcií EÚ by sa Európsky rok 2010 mal zameriavať na štyri hlavné ciele:

Uznanie práv – predovšetkým uznanie základných práv ľudí žijúcich v chudobe, aby žili dôstojne, podpora prístupu k právam, boj proti stereotypnému zobrazovaniu;

Zdieľaná zodpovednosť a účasť – zameranie sa predovšetkým na podporu zapojenia všetkých kľúčových aktérov v boji proti chudobe, vrátane ľudí žijúcich v chudobe;

Kohézia – zvyšovanie povedomia o skutočnosti, že odstránenie chudoby, začleňovanie a spravodlivé rozdeľovanie sa týkajú spoločnosti ako celku;

Závazok – zdôraznenie silného politického záväzku tak na úrovni EÚ ako aj na úrovni členských štátov.

Členské štáty sú taktiež vyzývané, aby do svojich aktivít začlenili niektoré horizontálne témy (gender, účasť, územné nerovnosti) a zamerali sa na špecifické témy, ako napr. multidimenzionálne stratégie, prístup k primeraným zdrojom a službám, aktívne začleňovanie, chudoba detí, bezdomovci, atď.

Úspech Európskeho roku 2010 bude závisieť od úrovne účasti a osvojenia mimo kruhov EÚ.

Rozpočet EÚ ako tzv. leverage fondy?

Celková suma vyčlenená z rozpočtu EÚ pre Európsky rok 2010 je najvyššia v doterajšej histórii: 17 miliónov eur. Táto suma sa vynaloží predovšetkým v členských štátoch a doplnená verejným alebo súkromným spolufinancovaním. Po rozdelení medzi členské štáty je financií k dispozícii relatívne málo v porovnaní s ambíciami stanovenými pre tento rok (od 120 000 € približne do 750 000 €, v závislosti od veľkosti krajiny, doplnené ekvivalentnou mierou spolufinancovania).

Vzhľadom na tento dosť obmedzený rozpočet sa pozornosť bude sústrediť najmä na politiku a zvyšovanie povedomia, než na tradičné projekty "radových občanov".

Je však dôležité chápať to širšie: z predošlých Európskych rokov vieme, že rozpočet EÚ a národné spolufinancovanie na rok 2010 nie sú jedinou možnou podporou činností vytýčených pre tento rok: skôr by sme ich mali vnímať ako páku podporujúcu kľúčovú skupinu aktivít, ktoré dúfajme budú sprevádzať mnohé ďalšie.

Práve preto je dôležité zvyšovať povedomie medzi inými aktérmi (ako média a kultúrne inštitúcie);

presvedčiť ich, že chudoba je témou, na ktorú sa v roku 2010 oplatí zamerať a spustiť medzi nimi lavínový efekt.

Postupnosť plánovania

Každý členský štát vymenuje do začiatku roka 2009 Národný implementačný orgán (NIB), ktorý bude organizovať účasť krajiny na tomto Európskom roku.

NIB musí byť "administratívnym orgánom alebo jeho analógiou", s právomocou a skúsenosťami v boji proti chudobe. Za daných okolností sa zdá, že orgány zodpovedné za Národnú strategickú správu a za začlenenie NAP, by mali zohrávať kľúčovú úlohu, avšak konečné rozhodnutie bude závisieť od členských štátov.

Jednou z prvých úloh NIB bude zostaviť Národný program stanovujúci priority, ktorý schváli Európska komisia predtým, než spustí výzvy na návrhy činností (dúfajme, že do leta 2009). NIB bude pritom kľúčovým aktérom. Je nevyhnutné, aby organizácie občianskej spoločnosti iniciovali dialóg a uistili sa, že sa s nimi bude konzultovať pri hlavnom plánovaní a implementácii.

Čas pripraviť sa!

Výzvy pre národné / regionálne / miestne aktivity by sa mali uskutočniť v roku 2009. Avšak organizácie, ktoré prejavia záujem, by nemali čakať s prípravou plánov až dovtedy, mali by sa spojiť s inými navrhovateľmi projektov, zvyšovať povedomie medzi hlavnými kultúrnymi inštitúciami a médiami a podporovať ich, aby začlenili chudobu do svojho programu na rok 2010.

V tomto štádiu niektoré z akcií naplánované členmi EAPN zahŕňajú okrúhle stoly o chudobe, tzv. Parlamenta ľudí zažívajúcich chudobu, prípravu a implementáciu nových metód účasti, spoluprácu s veľvyslancami pre chudobu, kultúrnymi aktérmi (filmové festivaly, divadelné hry), s firmami a médiami, symbolické akcie, nové barometre chudoby, týždne venované špecifickým akciám pre sociálne služby,

školenia pre kľúčových aktérov (riadiace subjekty, médiá, štátni úradníci, MVO...).

Väčšinu aktivít naplánovaných na úrovni EÚ a na nadnárodnej úrovni pripravujú samotné inštitúcie (logo, informačná kampaň, nové komunikačné nástroje, "veľvyslanci", konferencia o zapojení médií).

Budovanie spolupráce MVO na úrovni EÚ

S cieľom budovať spoluprácu MVO na úrovni EÚ vytvára EAPN kontaktnú skupinu MVO pre rok 2010, pozostávajúcu z európskych organizácií, ktoré sú členmi EAPN a z členov Sociálnej platformy. Očakáva sa, že táto spolupráca podporí nadnárodné aktivity a pripraví model, ktorý by umožnil spoluprácu rozličných organizácií v rámci EÚ.

Táto spolupráca by bola založená na:

- *Rotujúcej národnej pozornosti*, pričom každá krajina by bola "stredobodom pozornosti" jeden špecifický týždeň v roku;
- *Dvoch Európskych týždňoch pozornosti* (v máji a v októbri), organizovaných ako týždne s účasťou všetkých počas hlavných kultúrnych a politických podujatí (koncerty, výstavy fotografií, športové podujatia, konferencie...), ktoré by vytvorili prepojenie medzi vývoji na národnej úrovni.

Naviac, odkaz tohto roka by sa nemal obmedzovať na aktivity: občianska spoločnosť a iní aktéri majú povinnosť spolupracovať pri dosahovaní spoločných politických výsledkov, od miestnej po európsku úroveň. Kontaktná skupina MVO pre rok 2010 bude zohrávať dôležitú úlohu v tomto ohľade.

Urobme si z neho náš rok

Úspech Európskeho roku bude do veľkej miery závisieť od národných podmienok a od otvorenosti hlavných politických aktérov. Ak chceme, aby bol rok 2010 úspešným, EAPN ho nesmie vnímať ako inštitucionálnu udalosť, ale ako **náš** rok, ako príležitosť pre ľudí žijúcich v chudobe, aby prehovorili, zviditeľnili sa a prezentovali svoje problémy v agende EÚ. Avšak to sa nestane bez pro-aktívnejšieho prístupu, t.j. predvídania radšej

než nasledovania každého z kľúčových krokov Európskeho roku.

Elodie Fazi
Referentka EAPN pre politické záležitosti

Čo môžu urobiť sociálne MVO, aby sa pripravili na Európsky rok 2010?

- Plánovať politické výsledky – Európsky rok by mal zanechať politický odkaz na miestnej a národnej úrovni a na úrovni EÚ, pričom je veľmi dôležité vopred definovať vlastné očakávania a plánovať spojenectvá na ich presadzovanie.

- Pripraviť projekty, aktivity a kontaktovať navrhovateľov projektov – Nie všetky projekty sa vyberú cez otvorené výzvy: je preto užitočné predložiť nápady čo najskôr a informovať o nich budúci Národný implementačný orgán.

- Plánovať účasť ľudí žijúcich v chudobe – Účasť bude kľúčovým aspektom Európskeho roka, avšak musí byť vopred naplánovaná.

- Zorganizovať stretnutie s budúcim Národným implementačným orgánom (NIB) – Stretnutie s budúcim NIB by Vám malo umožniť prediskutovať program pre Európsky rok a potenciálne akcie, ktoré možno podniknúť. Obzvlášť by to mala byť príležitosť zaistiť si miesto v dialógu so zúčastnenými.

- Zorganizovať stretnutie s inými MVO – Umožní Vám pochopiť ich plány, získať poznatky o Európskom roku, koordinovať prípravu a diskutovať o potenciálnych spoločných akciách.

- Kontaktovať médiá a iné inštitúcie s cieľom navrhnuť aktivity alebo spoločné akcie – Akcie

prebiehajúce počas Európskeho roka sa neobmedzia len na tie, ktoré sa konajú v oficiálnom rámci. Je dosť pravdepodobné, že napríklad médiá, múzeá alebo školy taktiež naplánujú špecifické aktivity spojené s Európskym rokom.

- Kontaktovať nadácie – Nadácie pravdepodobne tiež poskytnú finančnú podporu pre Európsky rok, avšak musíme ich kontaktovať čo najskôr, aby tieto príspevky zahrnuli do svojho rozpočtu v dostatočnom predstihu.

A čo nečlenské štáty EÚ?

Rok 2010 - Európsky rok proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu bude otvorený pre členské štáty Európskej únie (EÚ) ale tiež pre:

- Kandidátske krajiny (Turecko, Chorvátsko, Macedónsko),
- Krajiny Západného Balkánu,
- Krajiny Európskej dohody o voľnom obchode (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko),
- a taktiež tým krajinám, ktoré zastrešuje Európska politika susedstva (hoci s financovaním z nástrojov EPS).

Avšak aktivity v týchto krajinách nebudú finančne podporené z rozpočtu pre rok 2010 (zameriava sa na súčasných 27 členských štátov): finančnú podporu pokryjú iné programy alebo ich budú musieť financovať zúčastnené štáty.

Postupnosť plánovania a implementácie Európskeho roka 2010

Táto tabuľka uvádza zoznam kľúčových krokov počas príprav na Európsky rok. Viac informácií bude čoskoro dostupných na webovej stránke Európskej komisie.

	Úroveň EÚ	Členské štáty
2008	<ul style="list-style-type: none"> - Schválenie rozhodnutia o Európskom roku inštitúciami EÚ (október) - Zverejnenie Strategického rámcového dokumentu s pokynmi pre členské štáty (december) - Prípravná fáza pre informačnú a mediálnu kampaň v rámci EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - Príprava vymenovania Národných implementačných orgánov - Príprava účasti v konzultačnom výbore EÚ - Identifikovanie zúčastnených na národnej úrovni
2009	<ul style="list-style-type: none"> - Podpora, dialóg s NIB a schválenie národných programov (počas celého roka) - Príprava aktivít na rok 2010 - Stretnutia so zúčastnenými a konzultačným výborom EÚ (od marca) - Konferencia: sociálne vylúčenie a médiá (29. október) 	<ul style="list-style-type: none"> - Oficiálne vymenovanie Národných implementačných orgánov (január) - Konzultácia zúčastnených o Národných programoch (do apríla) - Predloženie Národných programov (do polovice mája, schválenie do konca júna) - Príprava výziev na podávanie žiadostí (do júna) - Príprava národnej mediálnej kampane (júl až september) - Výber projektov (do novembra)
2010	<ul style="list-style-type: none"> - Otváracia konferencia (Španielske predsedníctvo, január) - Aktivity Európskeho roka - Stretnutie so zúčastnenými a konzultačným výborom EÚ - Záverečná konferencia (Belgické predsedníctvo) 	<ul style="list-style-type: none"> - Otváracie udalosti (január/február) - Začiatok aktivít (marec)

Príprava na rok 2010: Aké sú plány Európskej komisie? Interview s Antoniou Carparelli

Antonia Carparelli je šéfkou Útvoru zodpovedného za inklúziu, aspekty sociálnej politiky migrácie a zefektívnenie sociálnych politik v Európskej komisii, GR pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a rovnaké príležitosti.

EAPN: Aká bude celková zodpovednosť Komisie pri organizovaní Európskeho roka, obzvlášť vis-à-vis národným orgánom?

Antonia Carparelli: Rozhodnutie zorganizovať Európsky rok 2010 je založené na kombinácii centralizovaných a decentralizovaných aktivít, keďže táto alternatíva umožní uspokojiť národné špecifčnosti a zároveň zachovať silnú dimenziu a identitu EÚ.

V tejto súvislosti úlohou Komisie bude zabezpečiť efektívnu koordináciu rozličných akcií, s cieľom dosiahnuť významný dopad z hľadiska viditeľnosti a vytvoriť príležitosti na využitie synergii.

EAPN: Ako sa vytvorí prepojenie medzi vývoji na národnej úrovni?

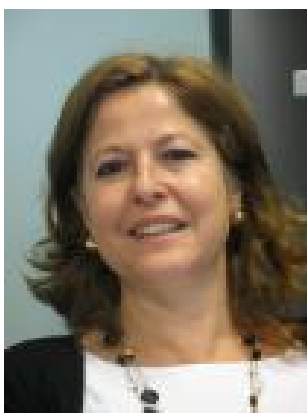
A.C.: Pri plánovaní aktivít Európskeho roka pripraví Komisia a členské štáty integrovaný a koordinovaný prístup. Takýto prístup by mal prispôbiť priority miestnej situácii a zahrnúť všetkých významných aktérov.

Teda pri manažovaní a koordinácii aktivít Európskeho roka 2010 bude Komisii pomáhať Konzultačný výbor pozostávajúci zo zástupcov členských štátov, vymenovaných Národnými implementačnými orgánmi (NIB) a vedený zástupcom Komisie. Komisia bude organizovať stretnutia výboru. Je taktiež nevyhnutné zdôrazniť, že každému stretnutiu

Konzultačného výboru bude predchádzať stretnutie zúčastnených na úrovni EÚ, ktorí budú prezentovať svoje názory a prístupy k implementácii roka.

Zatiaľ čo Komisia môže poskytnúť rámec pre koordináciu na rozličných úrovniach, hmatateľný pokrok sa dosiahne len pri výraznej angažovanosti členských štátov na národnej úrovni. Aktivity definované na európskej úrovni, ktoré majú zabezpečiť dôslednosť, ako napríklad informačná / komunikačná kampaň smerom k spravodlivej a inkluzívnej spoločnosti, budú potom prispôsobené špecifiká každého členského štátu.

EAPN: Je podľa Vášho názoru možné dosiahnuť skutočný vplyv pri pomerne obmedzenom rozpočte? Čo predpokladáte, že sa stane odkazom pre Európsky rok?

A.C.: Pre ER 2010 bola z rozpočtu EÚ vyčlenená suma €17 miliónov, z ktorej sa maximálne €9 miliónov použije na aktivity v členských štátoch. Druhá čiastka musí byť doplnená rovnakým alebo väčším spolufinancovaním členskými štátmi. Preto by na národné aktivity malo byť k dispozícii asi €18 miliónov. Rozpočet pridelený na ER

2010 je v skutočnosti doteraz najvyšším, aký bol kedy pridelený Európskemu roku a v žiadnom prípade ho nemôžeme považovať za obmedzený rozpočet, obzvlášť v tomto období hospodárskej krízy.

Pokiaľ ide o odkaz Európskeho roka, doteraz sa ukázalo, že Európske roky sú efektívnymi nástrojmi ako podnietiť debatu a dialóg o otázkach, ktoré sú ústredné pre dosiahnutie spravodlivej spoločnosti a prispievajú k širšej účasti. Taktiež sa ukázalo, že sú účinným komunitným nástrojom na vytvorenie podnetov ku kľúčovým témam a prioritám EÚ, tým že napomáhajú predniesť agendu EÚ vzhľadom na vybrané otázky. Komisia očakáva, že ER 2010 sa ukáže ako nevyhnutný, dodatočný nástroj na zaistenie silnejšej pridanej hodnoty EÚ ku snahám doteraz podniknutým v rámci sociálnej otvorenej metódy koordinácie, aby plne využila svoj potenciál v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

EAPN Írsko: Národný okrúhly stôl odštartoval prípravu na rok 2010

V októbri 2008 sa 60 ľudí zúčastnilo na okrúhlym stole EAPN Írsko o roku 2010 – Európskom roku proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Zástupcovia MVO, odborov, zamestnávateľov, vlády, akademickej obce a široká verejnosť sa zišli, aby diskutovali o ponaučení z predchádzajúcich Európskych rokov v Írsku, aby sa dozvedeli viac o Európskom roku 2010 a zvažili výzvy, ktoré rok 2010 predstavuje.

Diskusiu odštartoval príspevok štátneho tajomníka pre komunitné záležitosti, príspevky zástupcov orgánov zodpovedných za predchádzajúce Európske roky v Írsku, ako aj írské MVO a EAPN Europe, ktoré pôsobili ako katalyzátor diskusií o zabezpečení trvalého odkazu pre Európsky rok v Írsku.

Účastníci poukázali na význam verejného vnímania chudoby a v Európskom roku identifikovali príležitosť na zvýšenie povedomia a zmenu negatívneho vnímania. Jasný odkaz, že 'chudoba je neprijateľná', musí byť počut' široko ďaleko. Diskusia dospela k záveru, že "najdôležitejšou témou roka by malo byť špecifické posolstvo, ktoré zmení vnímanie chudoby medzi ľuďmi".

Pre EAPN Írsko tento národný okrúhly stôl ponúkol príležitosť zaktivizovať prípravu na rok 2010. Naša pozornosť sa teraz presúva na ovplyvňovanie vládnej rámcovej stratégie a prípravu vlastných plánov pre Európsky rok. Už sme založili pracovnú skupinu MVO a stretli sa s ministrom pre sociálne záležitosti. Inšpirovala nás energia a entuziazmus účastníkov počas diskusie a sme presvedčení, povedané slovami jedného účastníka, že "toto bude doteraz najlepší Európsky rok v Írsku".

Anna Visser
Riaditeľka EAPN Írsko
Email: anna@eapn.ie

EAPN Maďarsko: "Rok 2010 predstavuje šancu na skutočný politický záväzok"

Určité okolnosti môžu obmedziť našu predstavivosť a naše očakávania vzhľadom na rok 2010 – Európsky rok proti chudobe. Na jednej strane je maďarské hospodárstvo úplne bezbranné voči negatívnym dôsledkom nedávnej finančnej a hospodárskej krízy. Na druhej strane, rok 2010 je rokom národných a miestnych volieb v Maďarsku.

Hoci existuje riziko, že problém chudoby sa v kampani môže stratiť, domnievame sa, že je to šanca na skutočný politický záväzok a kroky v tejto otázke v období po roku 2010.

EAPN Maďarsko stále pracuje na svojich plánoch a politických očakávaniach od Európskeho roku, avšak môžeme hovoriť o troch témach, ktoré budú zdôraznené: zavedenie systémov primeraného a nárokovateľného minimálneho príjmu v krajine; zavedenie metód a procesov pre hodnotenie ex ante a ex post, legislatíva a dopad na chudobu, stratégie a vládne opatrenia; ako aj zlepšenie účasti ľudí žijúcich v chudobe.

V tomto štádiu poznáme viac princípy a hodnoty, ktoré budú viesť naše kroky, než kroky samotné. Chceme zaistiť rovnováhu medzi rozsiahlymi aktivitami a malými projektmi odrážajúcimi miestne potreby. Program by mal stavať na spolupráci rozličných sektorov (štát, občianska spoločnosť a aktéri trhu) a rozličných oblastí (školský, kultúra, šport atď.) a sociálnej oblasti. Mnohé z akcií by sa mali zamerať na zvýšenie povedomia o príčinách a o realite chudoby s cieľom znížiť netoleranciu a stereotypy, najmä vzhľadom na Rómov.

Izabella Marton
Maďarská sieť proti chudobe

ILGA-Europe: “Rok 2007 – Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých, pozitívna skúsenosť”

Pre organizáciu ILGA-Europe predstavoval rok 2007 – Európsky rok rovnakých príležitostí pozitívnu skúsenosť. Na európskej úrovni pripravil tento Rok politickú pôdu pre návrh novej antidiskriminačnej smernice, zatiaľ čo na národnej úrovni poskytol jedinečnú príležitosť pre organizácie lesbiab, gejov, bisexuálov a transsexuálov (LGBT) úspešne sa domáhať pozornosti pre svoje práva.

Európsky rok 2007 umožnil vytvoriť dialóg medzi organizáciami LGBT a verejnými predstaviteľmi, dialóg, ktorý pokračoval aj po roku 2007. V mnohých krajinách využili MVO Európsky rok ako páku na prinútenie vládných predstaviteľov a médií riešiť problémy LGBT, v niektorých prípadoch po prvýkrát. Taktiež sa ukázal ako veľmi užitočný “háčik” pre MVO, aby podnikli kroky na národnej úrovni spolu s inými aktérmi (odborní, poskytovatelia služieb, atď.).

Politická vôľa a vedúce postavenie verejných orgánov sa ukázalo ako nevyhnutné pri vytváraní podmienok na zmysluplnú realizáciu aktivít, napriek štrukturálnym a finančným prekážkam, obzvlášť tam, kde politická klíma nebola priaznivá k presadzovaniu rovnosti. Budovanie kapacít a nepretržitá výmena skúseností a informácií medzi členmi a kanceláriou ILGA-Europe počas Európskeho roka povzbudila národné MVO, aby podnikli kroky vo svojich krajinách.

Národné organizácie LGBT čelili množstvu problémov počas Európskeho roka a jeho dopad sa výrazne líšil od krajiny ku krajine. Avšak celkovo členovia ILGA-Europe využili tento Rok buď na budovanie nových spojení, zvyšovanie viditeľnosti svojich problémov alebo na iniciovanie dialógu s členmi vlády.

Evelyne Paradis
Referentka ILGA-Europe pre politické záležitosti

EDF: V roku 2003 sa heslo “nič o nás bez nás” stalo realitou

Rok 2003 – Európsky rok ľudí so zdravotným postihnutím (EYPD) navrhlo Európske fórum zdravotného postihnutia (EDF).

Najväčším úspechom tohto Roku bola úplná mobilizácia zdravotne postihnutých ľudí a ich rodín v celej Európe a nadviazanie partnerstiev so súkromným sektorom, odborními, miestnymi orgánmi a médiami.

Zdravotne postihnutí ľudia si Európsky rok osvojili, čo výrazne zvýšilo počet tém o zdravotnom postihnutí v európskych a národných sociálnych agendách. Zdravotne postihnutí získali nový imidž, založený na ľudských právach a nie na medicínskom či charitatívnom prístupe.

Medzi kľúčové úspechy patrí prijatie Stratégie Európskej komisie v oblasti zdravotného postihnutia a Akčný plán na roky 2003 – 2007, ktorý zahrnul zdravotné postihnutie do všetkých oblastí politiky.

Najzávažnejšou požiadavkou EDF bolo, aby rok 2003 viedol k prijatiu špecifickej legislatívy o nediskriminácii ľudí so zdravotným postihnutím v oblastiach mimo zamestnania.

Európsky rok vďačí za svoj úspech implementácii princípu EDF do praxe “nič o nás bez nás” prostredníctvom plnohodnotnej účasti ľudí so zdravotným postihnutím v organizačných výboroch, tak na národnej ako aj na európskej úrovni. Nanešťastie to tak nebolo v nasledujúcich rokoch, vrátane roku 2007 – Európskeho roku rovnakých príležitostí.

Európsky rok bol dobre pripravený a konkrétne aktivity boli v plnom prúde už začiatkom roku 2002. Preto je dôležité počítať pri príprave s dostatočnou časovou rezervou medzi rozhodnutím o určitej aktivite a jej oficiálnym začatím.

Rok 2003, EYPD, taktiež poukázal na dôležitosť transformácie kampaní zvyšujúcich povedomie na stále praktiky a na potrebu reagovať na výzvy prostredníctvom primeranej politiky a legislatívneho rámca.

Irina Papancheva
EDF Tlačová a komunikačná referentka
Zistite viac o roku 2010!

Predchádzajúce Európske roky:

- 2007 Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých

www.equality2007.europa.eu

- 2008 Európsky rok medzikultúrneho dialógu

<http://www.interculturaldialogue2008.eu/>

2010 Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu:

- Webová stránka Európskeho roku (bude spustená v roku 2009)

www.2010againstopoverty.ec.europa.eu

- Webová stránka Európskej komisie

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=326

- Rozhodnutie Rady a Európskeho parlamentu vyhlásiť Európsky rok

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st03/st03645-re01.en08.pdf>

SPRÁVY Z ČESKEJ REPUBLIKY

EAPN Česká Republika sa rozmáha

Sieť EAPN v Českej republike (EAPN ČR) predstavuje fórum na zdieľanie názorov, informácií a skúseností, ktoré sa zúčastňuje na aktivitách EAPN na európskej úrovni.

Cieľom EAPN ČR je dosiahnuť prijatie problematiky sociálneho vylúčenia verejnosťou a verejnou správou. Sieť vznikla, aby odstraňovala spoločenské a politické bariéry voči osobám ohrozeným sociálnym vylúčením a usiluje sa o ich začlenenie.

Najväčšiu výzvu za posledné roky predstavuje mainstreaming sociálneho začleňovania. Veľmi úspešný projekt známy pod názvom "STOP sociálnemu vylúčeniu", bol prezentovaný na medzinárodnej konferencii v Opave v roku 2007. Podporili ho Európske spoločenstvá a České ministerstvo práce a sociálnych vecí,

pričom hlavnou témou bol mainstreaming sociálneho začleňovania, rozvíjanie jeho vplyvu na stratégie, plánovanie a politiku. Táto konferencia vyústila do vydania brožúry o mainstreamingu sociálneho začleňovania, ktorá vysvetľuje súvisiace pojmy, spôsoby myslenia a praktickú implementáciu tejto témy do každodenných postupov. Vďaka projektu sa systém v ČR priblížil k systému, ktorý funguje v Európskej únii.

Najväčšiu výzvu za posledné roky predstavuje mainstreaming sociálneho začleňovania.

Hlavné aktivity EAPN ČR:

- a) Podporovať členské organizácie, pripravovať a uskutočňovať aktivity zamerané na sociálne začleňovanie,
- b) Sú navrhnuté s cieľom dosiahnuť sociálne začlenenie a bojovať proti chudobe,
- c) Presadzovať plynulý rozvoj kvality sociálnych služieb pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením,
- d) Zaviesť mainstreaming sociálneho začleňovania prostredníctvom rôznych prístupov, ako pomoc ľuďom nájsť si lepšie pracovné miesta, zmierovanie rodín, poradenstvo,
- e) Zlepšiť prístup k informačným technológiám a vzdelaniu u ľudí ohrozených sociálnym vylúčením,
- f) Presadzovať preventívne opatrenia v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a vyhnúť sa opätovnému ocitnutiu v ťažkých situáciách; tieto opatrenia majú materiálny, finančný a administratívny charakter,
- g) Sú navrhnuté, aby rozvíjali zručnosti a povinnosti ľudí žijúcich v chudobe, najmä tým, že im umožnia zúčastniť sa na procese rozhodovania,
- h) Zvýšiť účinok svojich akcií združovaním jednotlivcov a organizácií angažujúcich sa v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu,
- i) Stavať na pracovných metódach používaných na európskej úrovni a čerpať zo skúseností susedných krajín,
- j) Zúčastňovať sa na úlohách, ktoré EAPN Europe vytýčila pre národné siete: pracovné skupiny, záväzok ku kampaniam a výzvam.

EAPN ČR povzbudilo stretnutie ministrov sociálnych vecí z krajín EÚ, ktoré sa konalo v Marseille v októbri 2008, pretože ich práca sa zameriava na ľudí žijúcich v chudobe. Išlo o prvú príležitosť pre ministrov diskutovať o problematike chudoby a aktívneho sociálneho začleňovania.

Diskutovalo sa o troch kľúčových otázkach, konkrétne o minimálnom príjme, vytvorení kvalitnejších pracovných miest a o zlepšení spôsobu fungovania systémov sociálnych služieb.

Pražské rokovania sa uskutočnili medzi MPSV a EAPN ČR so zreteľom na 8. európske stretnutie v Bruseli o ľuďoch žijúcich v chudobe. Pred a taktiež po stretnutí v Bruseli, EAPN ČR zorganizovala množstvo národných a regionálnych stretnutí. Závety z hlavných diskusií budú prednesené na stretnutí v Bruseli. Tieto stretnutia a semináre sú taktiež súčasťou prípravnej práce na Medzinárodný rok boja proti chudobe v roku 2010.

Milena Černá
Predsedníčka EAPN Česká republika

EAPN Česká republika v popredí Medzinárodného dňa pre odstránenie chudoby

Týždeň proti chudobe bol v októbri 2008 zorganizovaný v Ostrave, v oblasti s množstvom ťažkého priemyslu a baníctva, ktoré je zároveň tretím najväčším mestom v Českej republike.

Toto dôležité podujatie zahŕňalo vystúpenia slávnych spevákov a hudobníkov, rozhovory pri táboráku a modlitebné stretnutia. Tlačová konferencia, na ktorej sa zúčastnila predsedníčka siete EAPN v Českej republike, Milena Černá, bola rozsiahlo mediálne prezentovaná v českej televízii a rozhlase.

Rokovania vedené riaditeľom európskej siete EAPN, Fintanom Farrellom, v septembri 2008 na českom Ministerstve práce a sociálnych vecí viedli k dohode, že Ministerstvo usporiada 8. Európske stretnutie ľudí zažívajúcich chudobu, ktoré sa má konať 15. a 16. mája 2009 v Bruseli.

Prvý celorepublikový Okrúhly stôl s predsedníctvom EAPN ČR sa uskutočnil v Prahe 17. októbra 2008. Účastníci diskutovali o otázkach chudoby, zadĺženia a úverovania.

Účastníci Okrúhleho stola poukázali na nedostatočné povedomie o danej problematike a na nedokonalé právne normy v tejto oblasti,

ktoré sa čiastočne podieľajú na súčasnej situácii. Taktiež zdôraznili skutočnosť, že banky a finančné inštitúcie by mali prevziať väčšiu zodpovednosť pri poskytovaní úverov ľuďom s nízkym príjmom.

Účastníci vyzvali vládu, aby pripravila preventívne opatrenia proti chudobe spôsobenej zadĺžením.

Česká republika: “Rómovia sa ešte stále nachádzajú na okraji spoločnosti”

V roku 2006 bolo v Českej republike identifikovaných 310 vylúčených lokalít a väčšinou ich obývali Rómovia. Nachádzali sa v 14 regiónoch Českej republiky. Nie všetky z týchto vylúčených lokalít sú úplne oddelené od okolitých oblastí. Rómovia sa nasťahovali do týchto lokalít a prispôbili sa biednym podmienkam. Ich izolácia viedla k slabému a nedostatočnému vzdelaniu, dlhodobej nezamestnanosti, alkoholizmu, úžere a problémom zadĺženosti.

V roku 2000 začali miestni a regionálni politici presúvať “problematických obyvateľov” do vybraných miest a regiónov, aby ich uzavreli v určitých oblastiach a izolovali ich. Po búrlivej výmene názorov medzi poslancami a senátormi bola schválená legislatíva a Rómovia boli vyslaní na miesta s obtiažnym prístupom k sociálnym službám, pracovným príležitostiam, školám a verejnej doprave. Je potrebné zdôrazniť, že väčšina týchto lokalít vznikla za posledných desať rokov.

Tento stav sa vyvíjal historicky od začiatku 20. storočia. V počiatočnom vývoji Československej republiky po roku 1918 zostali v platnosti mnohé právne opatrenia, ktoré pretrvávali od konca 19. storočia. V 20. rokoch 20. storočia zaviedli úrady policajnú registráciu rómskej populácie, odoberanie odtlačkov prstov, atď. Medzi rokmi 1942 a 1944 boli kočovní Rómovia deportovaní do českých cigánskych koncentračných táborov. Mnohí boli potom deportovaní z týchto táborov do táborov smrti, kde množstvo z nich zahynulo.

Po druhej svetovej vojne bola Rómom v Českej republike odoprená ich národnostná príslušnosť.

Neboli považovaní za zvláštnu národnostnú menšinu so špecifickými záujmami a potrebami. Socialistický štát zaobchádzal s Rómami, ako keby, z legislatívneho hľadiska, neexistovali, zatiaľ čo súčasne vyčleňoval mimoriadne finančné prostriedky na riešenie ich problémov. Počas tohto obdobia sa vyvíjala snaha presadzovať asimiláciu Rómov v rámci majoritnej spoločnosti.

Všeobecná deklarácia ľudských práv sústredila pozornosť na emancipáciu Rómov v Českej republike. Skupina rómskej občianskej iniciatívy zastupovala rómsku komunitu v parlamente. Rómovia protestovali proti rasizmu a zdôrazňovali skutočnosť, že osobitné školy pre rómskych žiakov znemožňovali prístup k vyššiemu vzdelaniu, atď. Jednako len, s rozvojom trhového hospodárstva sa nekvalifikovaní Rómovia naďalej ocitajú na okraji spoločnosti. Nezamestnanosť medzi Rómami dosahuje 75 % alebo dokonca až 95%

v niektorých oblastiach a hoci je to čiastočne zapríčinené ich nízkym vzdelaním, taktiež je to dôsledok latentnej a sofistikovanej formy rasizmu.

Operačné programy Európskeho sociálneho fondu poskytli príležitosť pre hlavné iniciatívy v prospech rómskej komunity v Českej republike. Od 90. rokov 20. storočia sa uskutočnilo množstvo úspešných projektov, väčšinou prostredníctvom MVO, ktoré v súčasnosti patria k EAPN ČR. Tieto MVO sa pokúsili riešiť otázku sociálneho vylúčenia príslušníkov rómskej komunity v českých mestách a obciach a vytvoriť platformu pre interakciu medzi rómskymi a nerómskymi občanmi. Avšak mnohé problémy stále pretrvávajú. Nacionalistické hnutie v Českej republike silnie, zatiaľ čo väčšina mlčí. Občianska spoločnosť sa zase snaží zahnať tieto hroziace nebezpečenstvá.

M.Č

Správy Sieť (Network News) sprostredkujú debaty na špecifické témy. Vyjadrené názory sa nemusia zhodovať s názormi EAPN. Ak chcete reagovať na obsah tohto čísla, pošlite mail na team@eapn.eu

Editor: Fintan Farrell

Zodpovedná redaktorka: Audrey Gueudet

EAPN, Square de Meeûs 18 – B-1050 Brusel

Tel. +32 2 226 58 50 – Fax: +32 2 226 58 69 – Email: team@eapn.eu – Webová stránka: www.eapn.eu

Vydané s podporou Európskej komisie